

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Set og tænkt under den store Krig (1)

Citation: Larsen, Karl: "Set og tænkt under den store Krig", i Larsen, Karl: *Set og tænkt under den store Krig*, Erslev & Hasselbalchs Forlag, Schetelig's Boghandel, 1915, s. 37.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_20-shoot-idm140618749163616/facsimile.pdf (tilgået 24. oktober 2021)

Anvendt udgave: Set og tænkt under den store Krig

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

sig igennem til et virkeligt politisk Storfolks overlegne Harmoni eller maattet indskrænke sig til et afmægtigt Smaafolks artistiske Isolerthed. I Forbigaaende bemærket kender jeg et Folk af lav politisk Rangklasse, hvor en fint udviklet litterær Stil nu i den sidste halve Snes Aar er ved at gaa i Opløsning paa Grund af den Mangel paa Disciplin, der efterhaanden gennemtrænger hele dette lille Samfund. —

Som Hovedmassen af tyske litterære Frembringelser udnytter Rohrbachs Bog sit Kundskabsstof ubehændigt, lidet anskueligt, uden Sans for stilistisk Arkitektur. Den er et Tankemateriale, hvoraf der burde være skrevet en Bog, men Tankerne er interessante.

Forfatteren har kun fundet et eneste virkelig prægnant Billede; det er til Gengæld centralt.

Han sammenligner det moderne Tyskland med et Træ, der vokser i en Klipperevne. Enten maa det sprænge Stenen og vokse videre, eller det vil langsomt visne hen.

Befolkningen tager saa stærkt til, at i Løbet af 3 Aar er Tyskerne blevne saa mange flere, som der findes Schweizere i Evropa, paa 6 Aar forøger de sig med Hollands eller Sveriges Folkemængde, og indenfor en Menneskealder naar Tilvæksten Spaniens og Portugals Folketal. Og Tyskerne vokser og tiltager ikke i et vidtstrakt Land, der har Overflod paa alt, hvad Tilværelsen kræver, Brødkorn, Jordens Skatte og Raastoffer; hidtil var de snævrede inde af iuglunde gunstige Grænser, medens Aar for Aar den

Del af det tyske Folk progressivt øges, der kun kan friste Tilværelsen, naar der bliver indført Materialer og udført Fabrikata. Det kan ikke nytte at sige til Tyskerne: Arbejd I blot paa at udvikle Eders Kultur og Eders Rigdom saa godt I kan, bliv dygtigere og dygtigere i videnskabelig, teknisk, kunstnerisk Henseende — men giv Afkald paa at trænge Eder frem i stadig nye Lande som Købmænd og Fabrikanter, Redere og Finansmænd! Tyskerne er simpelthen tvungne til at sende deres Sønner og deres Penge over de store Have, ligesom Englænderne gør det, og lade dem yngle Penge, som kan vende hjem igen ligesom i Storbritannien. Og for ikke direkte og indirekte at blive hindrede i dette Arbejde, maa de ogsaa militært tage Konkurrencen op med Nutidens frygteligste Militærvælde, det britiske Herredømme over Havene, hvorpaa Storbritanniens økonomiske Magtstilling blev grundet og for en væsentlig Del stadig beror.

Rohrbach ofrer intet Ord paa Spørgsmaal som det om Serbernes Fyrstemord, eller hvorvidt Belgiens Neutralitet var krænket gennem ensidige Aftaler med Ententemagterne, inden Tyskerne brød ind i Landet, Verdenskrigen er ham kun et Led i den naturnødvendige Udvikling, hvis Lejlighedsaarsager kan være ganske ligegyldige.

Den tyske Formerelse er »Udslag af en rent elementær Naturkraft«, der just, hedder det videre, »kun vilde kunne bringes til Stilstand gennem en Udtørring af den naturligt-sædelige Følelse, saaledes